

ENTREVISTA A

Gabi Moto Nsá

Granollerí, africà i autor del llibre *Viaje de ida*

Gabi Moto Nsá va néixer a Niefang el 1950, quan Guinea Equatorial encara era colònia espanyola, en plena dictadura franquista. Cinquè d'onze germans, la voluntat de continuar estudiant el va portar a Salamanca, on va continuar els seus estudis religiosos que més tard va acabar deixant. Va treballar en molts oficis i va viure en diferents pobles i ciutats abans d'instal·lar-se definitivament a Granollers, on va treballar durant més de vint anys al Patronat Municipal d'Esports. Està casat amb la Conchi Barba, té una filla, la Bárbara, i un net, en Paulo. El 2022 va publicar *Viaje de ida*, on explica les seves memòries, i actualment està treballant en un nou llibre amb el testimoni d'altres persones i els seus processos migratoris.

© JORDI RIBÓ

Com era la teva vida a Guinea abans d'emigrar?

Jo era el cinquè d'onze germans i tot era una mica complicat. M'agradava pescar i fugir de l'autoritat del meu pare. Viví en una rebel·lia constant que he mantingut al llarg de tota la meua vida. No m'agraden les normes i la tradició perquè sí. No tolero les injustícies i sempre he defensat el meu punt de vista. Em considero un rebel amb causa.

Com és el teu viatge d'anada?

Va ser un viatge còmode perquè Guinea era una província espanyola, i amb sis hores arribaves a Madrid, sense problemes, i ja parlant en castellà. A Guinea, no hi havia universitats ni cap centre d'estudis superiors. Jo volia continuar estudiant i els frares em van escollir per fer estudis religiosos a la Salle. El 1967 vaig venir a Tejares, Salamanca, i allà vaig acabar el batxillerat superior i vaig estudiar Ciències Religioses a la Universitat Pontifícia, preparant-me per a professor.

Què et va portar a Catalunya?

A Salamanca, els frares feien un concili al cap de l'any per decidir qui continuava a la congregació. Votaven omplint un pot amb mongetes blanques o negres. En el meu cas, com que va ser un empat, no em van retornar a Guinea sinó que em van destinar al col·legi la Salle de Premià de Mar, perquè se'm passés l'orgull i l'arrogància, deien. Allà vaig ser professor d'expressió dinàmica i educació física a nens de vuit anys i els vaig demostrar tot el contrari. I aleshores volien que tornés

Gabi Moto i Nsá a la plaça de la Porxada

a Salamanca. Però vaig decidir deixar la congregació, arriscant el meu futur. Vaig treballar de cambrer, de cuiner, de monitor de temps de lleure, del que fos, però jo no volia tornar a la Salle ni tampoc al meu país, ja que havia començat la dictadura. I un any després de deixar-ho, em van tornar a cridar de la Salle com a professor seglar [laic] i vaig estar-hi quatre anys més.

I com vas arribar a Granollers?

Va ser a partir d'unes colònies que vaig fer a Castell de Palmerola, a Borredà; vaig treballar-hi diversos estius com a monitor i dirigint el casal. La feina a la Salle Premià era molt interessant, però durant aquells quatre anys en Jaume Bellavista no va parar d'insistir perquè vingués a treballar al Patronat Municipal d'Esports. Vaig arribar a Granollers el 1976, amb vint-i-sis anys, moment de traslladar-me i arrelar-me en aquesta ciutat. Vaig començar a treballar al col·legi Bellera, en un barri obrer, molt implicat...

Vint anys treballant al Patronat d'Esports.

Va ser un dels motius principals per venir aquí. Granollers estava molt ben organitzat com a ciutat esportiva, amb un munt de pavellons, camps de gespa... Després de fer de professor i monitor d'activitats esportives durant molts anys, vaig poder accedir a fer INEF, estudiant la carrera amb exempció d'escolaritat, només m'havia d'examinar. Això em va permetre treure'm la titulació amb cinc anys i poder oposar com a tècnic responsable de gestió esportiva.

“La feina i la meua participació en el teixit social em fan sentir un granollerí més. Aquesta és la meua ciutat i em sento molt estimat”

“No m’agraden les injustícies i sempre he defensat el meu punt de vista. Em considero un rebel amb causa”

Quina ha estat la teva trajectòria al servei d’Esports?

Vaig fer tasques organitzatives i de gestió per promoure l’esport, amb en Jordi Romea, en Francesc Rubio... amb activitats i sortides per a la gent gran, per a adults, joves i infants, activitats d’estiu, la Diada de la Bicicleta, el programa de jocs escolars... Vam fer enquestes a la ciutadania per conèixer què es necessitava, i comptàvem amb l’ajut de l’Ajuntament i la direcció, molt implicada. Vam potenciar esports com el voleibol o l’handbol a cinc.

Et van fer un bon homenatge per la teva dedicació.

Fa nou anys em vaig jubilar, quan en tenia seixanta-cinc. La festa de comiat va ser impressionant. Em van fer un reconeixement la nit de la Festa de l’Esport, amb una medalla, la Porxada, a millor esportista i gestor, per la meua trajectòria i dedicació a promoure l’esport a la ciutat. No m’ho esperava gens ni mica i estava tan emocionat que no vaig poder ni parlar! Em va commoure que en Francesc Rubio em digués que més que funcionari, era servidor públic.

Has estat molt vinculat socialment amb Granollers.

El 1991 vam fundar l’Associació Cultural Amics de l’Àfrica del Vallès Oriental, amb l’objectiu de ser un punt de trobada de gent que s’estima l’Àfrica i, alhora, ajudar les persones que acaben d’arribar, oferint assessorament, acompanyament, facilitant la feina, els tràmits administratius, oferint classes... i fomentant que les dones surtin de casa, es relacionin i s’integrin. Més que no pas oferir ajuda als països d’origen.

També t’has implicat molt políticament amb Guinea.

Amb l’oposició, el Partit per al Progrés de Guinea Equatorial, vam fundar el govern a l’exili a Madrid i vaig ser l’encarregat de coordinar-ho. Vaig demanar una excedència i vaig anar cap allà amb molta discreció, sense saber com acabaria si aconseguíem el nostre objectiu d’acabar amb la dictadura d’Obiang. Però no va sortir bé i vaig tornar cap a Granollers, on em van tornar a rebre amb els braços oberts.

Has tornat a Guinea després?

Anar a Guinea ja era difícil abans. L’any 1980, moment del cop d’estat, vaig anar-hi sol després de quinze anys. L’any 86, amb la meua família, vam estar controlats per totes bandes, pel fet d’estar casat amb una dona blanca. I, al següent viatge, ja no em van deixar arribar fins al meu poble. Em feien anar a comissaria cada dia, sense motiu. Vam arribar el 18 per passar-hi Nadal, i com que no podia veure la família, vaig decidir tornar cap aquí el 23.

“Quan emigres, fas el viatge esperant poder tornar a casa. Va ser quan em vaig adonar que no podia, que em vaig poder establir i sentir-me d’aquí veritablement”

Et sents granollerí i africà. Com t’ha acollit la ciutat?

Em sento de la ciutat on visc. La feina i la meua participació en el teixit social em fan sentir un granollerí més. Aquesta és la meua ciutat i em sento molt estimat. He fet de rei mag, a la Porxada, i he repartit regals al Montserrat Montero i a l’hospital; em van convidar a portar la torxa olímpica el 92... Penso en la Porxada i em venen molts records i emocions. Quan vaig presentar *Viaje de ida*, la llibreria estava plena de gom a gom, d’antics alumnes, famílies, gent que he entrenat, que he dirigit, companys de feina, regidors... Quan emigres, fas el viatge esperant poder tornar a casa. Va ser quan em vaig adonar que no podia, que em vaig poder establir i sentir-me d’aquí veritablement. Va ser aleshores quan vaig poder fer el pas de casar-me amb una espanyola, i ajudar als d’aquí i a mi mateix, a ser solidari. Se’m pot trobar en qualsevol moviment panafricanista, defensant el que s’ha de defensar, lluitant contra la discriminació.

Vas publicar *Viaje de ida* i ara treballes en un nou llibre.

Estic treballant en un nou projecte. Sobre tots aquests desconeguts que veiem cada dia i a qui no donem veu. Estic parlant amb africans i llatinoamericans, persones que han vingut aquí per les dificultats que tenien. Com va ser el teu viatge d’anada? Com t’està anant? Encara no tinc el títol del llibre, però ja he fet diverses entrevistes. Deixo el meu poble, les dificultats del viatge, passo fam, ho passo malament, arribo a Espanya, no sé on viure... Vull fer unes trenta-cinc entrevistes, poder donar-los veu i compartir les seves vides, els seus viatges d’anada.

